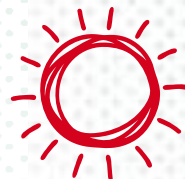

Turinys

Kaip skaityti šią knygą p. 5

Didieji vadai

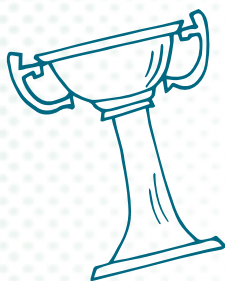

Aleksandras Makedonietis p. 6

Napoleonas Bonapartas p. 10

Mahatma Gandis (Mahatma Gandhi) p. 14

Sportininkai

Džesis Ovensas (Jesse Owens) p. 18

Pelė (Pelé) p. 22

Išradėjai ir mokslininkai

Izaokas Niutonas (Isaac Newton) p. 26

Nikola Tesla p. 30

Tapytojai

Mikelandželas Buonarotis (Michelangelo Buonarroti) p. 34

Pablas Pikasas (Pablo Picasso) p. 38

Kino kūrėjai

Voltas Disnėjus (Walt Disney) p. 42

Džordžas Lukasas (George Lucas) p. 46

Rašytojai

Čarlzas Dikensas (Charles Dickens)	p. 50
Roalis Dalis (Roald Dahl)	p. 54

Legendos

Muhamedas Ali (Muhammad Ali)	p. 58
Stivas Džobsas (Steve Jobs)	p. 62

Muzikantai ir dailininkai

Volfgangas Amadėjus Mocartas (Wolfgang Amadeus Mozart)	p. 66
Elvis Preslis (Elvis Presley)	p. 70
Bobas Dilanas (Bob Dylan)	p. 74

Tyrinėtojai

Markas Polas	p. 78
Jurijus Gagarinas	p. 82

Laiko juosta	p. 84
Autoriai ir iliustratoriai	p. 86
Bibliografija	p. 87

Kaip skaityti šią knygą

Niekas negimsta garsus.

Net tie, kurie šimtais įvairių būdų prisidėjo prie žmonijos pažangos, irgi buvo vaikai. Daugelio jų gyvenimas prasidėjo neįtikėtinai sunkiai, bet kliūtys, su kuriomis jie susidūrė, pasirodė esančios varomoji jėga, verčianti judėti į priekį siekiant savo svajonių ir kreipianti į pasiekimus, dėl kurių iki šiol prisimename tuos žmones.

Šioje knygoje rasi pasakojimus apie dvidešimt nepaprastų asmenybių: skaitydamas apie jų gyvenimus sužinosi, ką jie pasiekė ir kokie buvo ne tik tada, kai atradimai, užkariavimai ar sukurtos naujovės pavertė juos garsiais, bet, svarbiausia, tada, kai jie buvo panašaus amžiaus kaip tu ir niekas nežinojo, ką jie pasieks.

Jei skaitysi atidžiai ir mėginsi įsijausti į jų žinių ar garbės troškimą, taip pat į sunkumus, suprasi, kodėl jiems pavyko nuveikti tai, kas ir šiandien minima su susižavėjimu ir dėkingumu. Gal tarp šių žmonių rasi vieną, kuris yra truputį panašus į tave. Pasistenk sekti jo pavyzdžiu ir galbūt atrasi, kad ir tu esi nepaprastas berniukas,

**kuris užaugęs
atliks neįtikėtinus
darbus.**

Aleksandras Makedonietis

— Karalius ir užkariautojas —

Pela, Makedonija, 356 m. pr. Kr. – Babilonas, 323 m. pr. Kr.

Nepaprastas berniukas, kuris labai jaunas pradėjo valdyti didžiausią senovės pasaulio imperiją.

isi prisimena mane kaip vieną garsiausių užkariautojų istorijoje, bet ir aš buvau mažas.

Jau vaikystėje su manimi sietos didžiulės viltys. Šiaip ar taip, buvau Makedonijos karaliaus, senovės Graikijos valdovo, pergalemis mūšio lauke garsaus kario ir olimpinio čempiono Pilypo II sūnus. Nuo mažens klausiau savęs, kaip galėčiau prilygti tėvo laimėjimams, nes neabejotinai pasižymėjau visomis tam reikalingomis savybėmis. Mane mokė garsusis Aristotelis, išmintingiausias to meto filosofas. O mano motina Olimpiada, Epyro princesė, žvelgė į mane tarsi į pusdievį, giminiškais ryšiais susijusį su pačiu legendiniu Achilu. Motina nuolat kartojo, kad gimiau nepaprastiems žygdarbiams ir manęs laukia neįtikėtina sėkmė.

Nežinojau, ar verta ja tikėti, bet netrukus pirmą kartą atsiskleidė mano gabumai. Vieną dieną arklių pirklys atvedė į rūmus gražų juodą eržilą – stotinę, išdidų ir tvirtą, tik jis niekam neleido savimi joti. Tėvas jau ketino atsisakyti žirgą pirkti, bet į priekį žengiau aš. Man tebuvo dvylika metų, bet visiems pareiškiau, kad suvaldysiu eržilą. Nepaisydamas šmaikščių aplinkinių

pastabų ir kikenimo, priėjau prie jo ir ėmiau glostyti snukį. Gyvulys nurimo. O tada, nutaikęs tinkamą akimirką, ryžtingai užšokau jam ant nugaros. Žirgas iš karto atsipalaidavo ir nuo tada niekam, išskyrus mane, neleido savimi jodinėti. Pavadinau jį Bucefalu, mudu tapome neišskiriamais draugais taikos ir karo metu. O dalyvavome ištis daugelyje karų!

Iš pradžių teko įveikti kaimynus graikus. Kitaip nei mes, makedoniečiai, jie tvarkėsi patys: kiekvienas miestas buvo nepriklausomas ir neturėjo karalių. Štai kodėl graikai niekada nepripažino mano tėvo valdžios. Kai vienas Pilypo II kareivių jį nužudė durklo smūgiu į nugarą, graikai iš karto sukilo, nes buvo tikri, kad aš per jaunas ir per silpnas, neišlaikysiu soste.

Jie skaudžiai suklydo!

**Nuo kelių žmonių
elgesio priklauso visų
likimas.**

Aleksandras Makedonietis

**Ar norėtum būti toks kaip Aleksandras?
Siek savo tikslo, būk atkaklus
ir niekada nepasiduok.**

Su savo raiteliais ir baimę keliančiomis pės-
tininkų rikiuotėmis, ginkluotomis labai ilgomis
ietimis, įveikiau visus priešus, sutriuškinau jų puo-
limus ir priverčiau pripažinti mane neginčijamu
visos Graikijos valdovu. Šios pergalės pažadino
man didesnių užkariavimų troškimą: turėdamas
kariuomenės ir patikimų vadų paramą, išdrįsau
žengti toliau.

Į rytus nuo mano žemių plytėjo didžiulė Per-
sijos imperija. Ji ilgai man buvo tarsi krislas aky-
je, nes ši valstybė buvo daug didesnė ir galingesnė
nei mano karalystė. Graikai gyveno bijodami, kad
anksčiau ar vėliau kils karas su persais. Susiremti
su tokiu galingu priešu atrodė beviltiškas suma-
nymas... tik ne man!

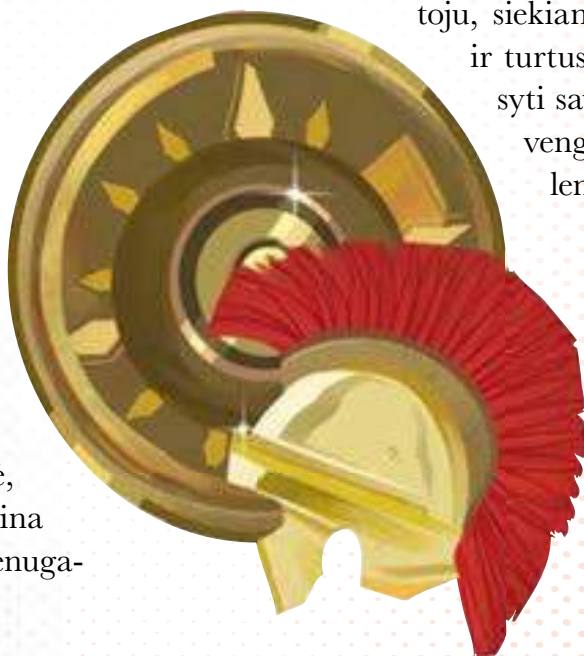
Subūriau didžiausią kada
nors matytą kariuomenę ir
patraukiau užkariauti Rytų
žemių. Persai turėjo kieky-
binę persvarą, bet aš pasi-
žymėjau stratego talentu,
kuris būtinas norint laimėti
mūšius. Kuo toliau į prie-
kį žengiau, tuo daugiau
žemių atimdavau iš priešų.
Pranašautojai nuolat skelbė,
kad manęs laukia neabejotina
pergalė, ir vadino mane nenuga-

limu, aš irgi neabejojau, kad manęs neįmanoma
sustabdyti. Toliau žygiavau pirmyn ir niekada ne-
sitraukiau, vis giliau broviausi į priešų žemes. Jei
iškildavo kokia nors kliūtis, ryžtingai ir nedvejo-
damas ją įveikdavau, kaip tą kartą, kai neatriša-
mą Gordijaus mazgą dailiai perkirtau savo kardu.
Kiekviename užkariautame krašte statydavau nau-
jus miestus ir jie visi mano garbei buvo pavadinti
Aleksandrijomis. Iš persų valdžios atėmiau tokias
svarbias šalis kaip Egiptas ir Turkija, bet man to
vis dar buvo negana. Galiausiai nutariau žygiuoti į
Persijos imperijos sostinę Babiloną.

Štai tada atvirame lauke pagaliau susidūriau su
savo priešais. Persų kariuomenė buvo dvigubai gau-
sesnė nei mano, o jų karalius Darėjas net pasitelkė
dalgiais ginkluotas karo mašinas ir ištisas rikiuotes
kovinių dramblių. Tačiau pašėlusiai puolant mano
raiteliams persus apėmė baimė, jie pabėgo iš mū-
šio lauko ir pergalė atiteko man. Kitose kautynėse,
kurios įvyko visai šalia sostinės, Darėjas vėl buvo
priverstas trauktis. Aš pergalingai įžengiau į nuos-
tabųjį Babilono miestą, užėmiau sostą ir tapau ne-
priklausomu milžiniškos imperijos valdovu.

Nors kai kurie mane laikė tik godžiu užkariau-
toju, siekiančiu valdyti kitų žmonių žemes
ir turtus, visą gyvenimą stengiausi pai-
syti savo mokytojo filosofo išpėjimų ir
vengti prabangos, įmantrių valgių ir
lengvabūdžių pramogų.

Troškau suburti žmones į
vieną didelę bendruomenę,
kurioje būtų gerbiami kalbi-
niai, religiniai ir kultūriniai
skirtumai bei **dalinamasi
pažangiomis graikų ci-
vilizacijos idėjomis.**

Pelė

Edsonas Arantesas do Nasimentu

Futbolininkas

Tres Korasoinsas, Brazilija, 1940 m.

Nepaprastas berniukas, kuris tapo garsiausiu visų laikų futboliniku

et jei esi gatvės vaikas ir toks neturtin-
gas, kad jautiesi beviltiškas, tu gali.

Visi gali. Pažvelk į mane: augau
tokiame apgriuvusiame name, kad pri-
lydavo vidun, vaikščiojau basas, o vakarienei kar-
tais tegaudavau duonos riekę ar bananą. Gal mano
gyvenimas patyrė tokį ypatingą „sukrėtimą“ dėl
to, kad gimiau dieną, kai į Tres Korasoinsą, mano
gimtąjį miestą, buvo įvesta elektra? Pagaliau juk
elektros lemputės išradėjo garbei buvau pavadintas
Edsonu, šauniu vardu, kuris man visada patiko la-
biau nei Pelė.

„Sėkmė nebūna atsitiktinė.

**Ji reikalauja sunkaus darbo, atkaklumo,
mokymosi, pastangų ir aukų, o ypač
meilės tam, ką darai.** „

Dideliam mamos Čelestės nepasitenkinimui,
mokykloje mane nuolat palikdavo po pamokų.

Buvau tikras nenuorama, su draugais įsi-
veldavau į įvairiausius nuotykius ir bėdas. Tu-
rėjau didelę svajonę – tapti oro linijų pilotu!
Valandų valandas stebėdavau danguje tuos
sidabriškus milžinus ir svajodavau apie egzo-
tiškas vietas, kurias tikėjaisi aplankyti. Deja,

vieną dieną savo akimis
išvydau nelaimingą at-
sitikimą, per kurį žuvo
jaunas pilotas, ir visam
laikui pakeičiau savo ke-
tinimus. O galbūt mane
jau viliojo tikslas tapti fut-
boliniku...

Brazilijoje labai mėgstamos pravardės. Mano tė-
vas Žoao buvo vadinamas Dondinho ir buvo daug
žadantis futbolininkas: per vienas rungtynes jis galva
įmušė net penkis įvarčius! Tačiau tėvo karjeros viltys
amžiams žlugo dėl kelio traumos. Norėdamas išlai-
kyti šeimą, jis dirbo ligoninės sanitaru: visą dieną
plaudavo grindis ir keisdavo nešvarią patalynę. Tė-
vas buvo mano didvyris, jis išmokė mane tapti vyru.

Tais laikais futbolas buvo viskas ir mes su drau-
gais, norėdami žaisti, basomis spardydavome senas
laikraščių prikimštas kojines ar į kamuolį susuktą
ir virve aprištą skudurą. Neturėjome pinigų tikram
futbolo kamuoliui, o ką jau kalbėti apie tinkamus
batelius. Tėvas treniravo mane su mangais: su nu-
nokusiu vaisiumi mokiausi tiksliai perduoti, varytis
kamuolį prie kojos ir jį valdyti, su žaliu – smūgiuoti
galva, apgaulingų judesių pečiais ir apeiti varžovus.
Iš tėvo išmokau, kad futbolas yra šokis, energija, ku-
riai turiu leisti tekėti į save ir iš savęs.

Pelè

– Žaidimo „muzika“, jo šokis, Brazilijoje vadinamas džinga, – pasakė man tėvas. – Tai ji paverčia mūsų futbolą meno ir grožio forma. Sūnau, jei nori tapti didžiu futbolininku, turi patikėti džinga ir išlaisvinti ją.

Dieną, kai Brazilija pralaimėjo Urugvajui (siaubingas nusivylimas mūsų šaliai), mačiau tėvą verkiant. Man tebuvo devyneri, bet tas įvykis pakeitė mano gyvenimą.

– Tėti, vieną dieną laimėsiu tau Pasaulio taurę, – sušnibždėjau glostydamas jam ranką.

Nuo tada pradėjau stengtis iš visų jėgų. Patekau į vietines komandas, mane pradėjo pastebėti ir vieną dieną Voldemaras de Britu, anksčiau garsus mūsų nacionalinės komandos puolėjas, pristatė mane „Santos“ futbolo klubo vadybininkui:

– Štai berniukas, kuriam lemta tapti geriausiu futbolininku pasaulyje.

Nebuvo lengva palikti šeimą, ypač motiną, kuri baiminosi, kad manęs, kaip ir tėvo, laukia nusivylimas. Tačiau būdamas vos 15 metų jau žaidžiau „Santos“ klubo jaunimo komandoje ir treniravausi su pagrindine komanda. Stengiausi kaip įmanymą ir nutiko neįtikėtinas dalykas – treneris Vičentė Feola pakvietė mane žaisti pasaulio futbolo čempionate! Mano pirmasis mačas vilkint 10 numerio marškinėlius buvo su tokia milžine kaip Sovietų Sąjunga. Buvau jauniausias žaidėjas Pasaulio taurės varžybų istorijoje ir, turiu pri-

**Norėtum būti panašus į Pelè?
Įveik visus sunkumus su šypsena ir
sąžiningai, pagarbiai tikėk savimi.**

sipažinti, mirtinai bijojau. Spėju, visi taip jaustusi manimi dėti, tiesa? Pirmąjį įvartį įmušiau į Velso vartus. Jis leido Brazilijai išeiti į pusfinalį ir sustiprino mano pasitikėjimą savimi. Tiesa, buvau vos 17 metų, bet pajėgiau žaisti su geriausiais pasaulio sportininkais ir... juos nugalėti!

Įmušiau tris įvarčius į Prancūzijos vartus ir tapau jauniausiu žaidėju čempionate, kuris per vieną mačą pelnė tris įvarčius. Galiausiai 1958-ųjų birželio 29-ąją, dieną, kurios niekada nepamiršiu, įmušiau galutinį kamuolį į Švedijos vartus. Mes laimėjome! Brazilija pirmą kartą tapo pasaulio futbolo čempione! Iš susijaudinimo nualpau, o paskui pravirkau kaip kūdikis... ir to nesigėdiju, nes širdyje iš tikrųjų vis dar buvau vaikas. Šiaip ar taip, ištesėjau pažadą, kurį prieš aštuonerius metus buvau davęs tėvui.

Nuo tos dienos laimėjau daugybę apdovanojimų ir 1281 kartą pasiunčiau kamuolį į vartus. Futbolas, ši nuostabi sporto šaka, suteikė man viską: mačiau sirgalius verkiant iš džiaugsmo, kai pelnydavau įvartį, dėl manęs milijonai žmonių pamilo futbolą ir net ištisos armijos karo metais liaudavosi kariauti, kad galėtų stebėti mane žaidžiant. Net gavau vaidmenį filme *Victory*, ten įamžinau savo garsųjį spyrį per galvą. Šiaip ar taip, visada likau paprastas vaikinys iš Brazilijos, kuris treniravosi su mangu, nes neįpirko tikro kamuolio.

Kiekvienas berniukas turi atrasti savo polinkį, savo kamuolį, kurį galėtų spardyti gyvenime. O jį atradęs, **išlaisvinti džingą ir tapti čempionu!**

